

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА КОНТРОЛУ
ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ**

Број: 110-00-00031/2020-01/2
Датум: 4. децембар 2020. године
Кнеза Милоша 20, Београд

Министарство трговине, туризма и
телекомуникација
Немањина 22-26, Београд

Предмет: Мишљење на Предлог уредбе о утврђивању Програма распореда и коришћења субвенција за подршку раду угоститељске и туристичке привреде због потешкоћа у пословању проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2

Министарство трговине, туризма и телекомуникација је, у складу са чланом 31. став 1. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, бр. 73/19), доставило дана 2. децембра 2020. године, Комисији за контролу државне помоћи Пријаву државне помоћи број: 401-00-3238/2020-8 од 1. децембра 2020. године са пратећим обрасцем и Предлогом уредбе о утврђивању Програма распореда и коришћења субвенција за подршку раду угоститељске и туристичке привреде због потешкоћа у пословању проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, ради давања мишљења.

Савет Комисије, након разматрања достављеног материјала, на основу члана 31. став 3. Закона о контроли државне помоћи на 38. седници од 4. децембра 2020. године, доноси следеће

М И Ш Љ Е Њ Е

Министарство трговине, туризма и телекомуникација је, дана 2. децембра 2020. године, доставило Комисији за контролу државне помоћи захтев за давање мишљења у вези са Предлогом уредбе о утврђивању Програма распореда и коришћења субвенција за подршку раду угоститељске и туристичке привреде због потешкоћа у пословању проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2. Наведени предлог уредбе садржи два члана, од чега члан 1. упућује на садржину Програма распореда и коришћења субвенција за подршку раду угоститељске и туристичке привреде због потешкоћа у пословању проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 (у даљем тексту: Програм), као њеног саставног дела. Сходно наведеном, предмет разматрања Комисије ће се састојати у оцени усклађености Програма са правилима за доделу државне помоћи.

Предмет Програма се састоји у прописивању критеријума којим се утврђује распоред и коришћење субвенција за подршку раду угоститељске и туристичке привреде због потешкоћа у пословању проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2. Односно, Програмом се прописују услови за доделу државне помоћи привредним субјектима за одржавање ликвидности кроз доделу субвенција за плате запослених.

Наиме, циљеви Програма су успостављање очувања угоститељске делатности и услуге смештаја у Републици Србији, очување других привредних грана повезаних са угоститељством и услугом смештаја и очување запослености у угоститељству и услузи смештаја, очување туристичке индустрије Републике Србије, очување других привредних грана повезаних са туризмом, очување запослености у агенцијском пословању у области туризма, као и обезбеђење услова за опоравак и планирање туристичке индустрије за следећу сезону као покретачког механизма за остале повезане привредне гране.

Програмом се утврђује начин коришћења субвенција за подршку раду угоститељске делатности односно услуга смештаја. Средства за реализацију Програма обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2020. годину у износу од 1.980.000.000,00 динара. Програмом је предвиђено да ће се средства додељивати бесповратно и то у висини од 30.367,00 динара по сваком запосленом за кога је привредни субјекат исплатио зараду за месец октобар 2020. године и поднео одговарајућу пореску пријаву. Одобрена средства субвенција уплаћиваће се корисницима на посебне наменске динарске рачуне које ће Управа за трезор отворити за ове потребе. Привредни субјект исплаћена средства може да искористи закључно са 15. фебруаром 2021. године након чега ће наменски рачуни бити затворени, а неискоришћена средства бити пренета у буџет Републике Србије.

Право на коришћење бесповратних средстава имају привредни субјекти у приватном сектору - сви привредни субјекти који нису обухваћени Списком корисника јавних средстава („Службени гласник РС“ број 93/19) и то: резидентна правна лица у смислу закона који се уређује опорезивање добити правних лица, резидентни предузетници у смислу закона којим се уређује порез на доходак грађана и огранци и представништва страних правних лица.

Да би привредни субјект остварио право на бесповратна средства, потребно је да је код Агенције за привредне регистре као претежну делатност регистровао неку од следећих делатности: 5610 - делатности ресторана и покретних угоститељских објеката; 5621 - кетеринг; 5629 - остале услуге припремања и послуживања хране; 5630 - услуге припремања и услуживања пића; 5510 – хотели и сличан смештај; 5520 – одмаралишта и слични објекти за краћи боравак; 5530 – делатности кампова, ауто-кампова и кампова за туристичке приколице; 5590 – остали смештај; 7911 - делатност путничких агенција; 7912 - делатност тур-оператора; 7990 - остале услуге резервације и делатности повезане са њима; 7711 - изнајмљивање и лизинг аутомобила и лаких моторних возила. У Програму се, такође, наводи да је Министарство финансија - Пореска управа сачинила Списак привредних субјеката који су као претежну делатности регистровали неку од наведених делатности, а који, садржи и податке о њиховом ПИБ-у и МБ-у, као и податке о броју запослених за које

су привредни субјекти исплатили зараду за месец октобар 2020. године и поднели одговарајућу пореску пријаву (у даљем тексту: Списак), који чини саставни део Програма.

Програмом је, даље, предвиђено да привредни субјект, коришћењем средстава са посебног наменског рачуна на који ће бити уплаћена средства, прихвата права и обавезе из Програма. Привредни субјект губи право на коришћење субвенције уколико смањи број запослених за више од 10%, у периоду од дана ступања на снагу Програма закључно са 31.01.2021. године, не рачунајући запослене који су са привредним субјектом закључили уговор о раду на одређено време пре дана ступања на снагу Програма за период који се завршава у периоду од дана ступања на снагу Програма до 31.01.2021. године, односно уколико додељена бесповратна средства до 31.01.2021. године у потпуности или делимично не искористи искључиво за зараде запослених.

Проверу овог услова за доделу вршиће Министарство финансија, о чему ће, у случају неиспуњења, обавестити Министарство, које ће, даље, захтевати повраћај одобрених бесповратних средстава од привредног субјекта. Уколико се утврди да је привредни субјекат смањио број запослених за више од броја прописаног Програмом или да је ненаменски користио додељена бесповратна средства, привредни субјекат је дужан да, најкасније у року од 30 дана од дана пријема захтева Министарства изврши повраћај искоришћених субвенција са каматом обрачунатом по стопи по којој се врши обрачун камате за кашњење у исплати пореских обавеза, почев од дана када је искористио средства па до дана када врши повраћај.

Такође, Програмом је предвиђено да су велики привредни субјекти који су у стечају или у поступку ликвидације, односно привредни субјекти који су се налазили у тешкоћама пре 31. децембра 2019. године, дужни да изврше повраћај одобрених бесповратних средстава.

Програмом се прописује да се захтеви за коришћење бесповратних средстава подносе министарству надлежном за послове туризма, а да ће јавни позив за подношење захтева за коришћење бесповратних средстава бити објављен на званичној интернет презентацији истог министарства. Ради утврђивања предлога о стављању на располагање бесповратних средстава биће образована посебна комисија.

Најзад, Програмом је предвиђено да је министарство надлежно за послове туризма дужно да води евиденцију о додељеној државној помоћи по основу програма и да извештај о додељеној државној помоћи достави Комисији за контролу државне помоћи.

Постојање државне помоћи

Како би се одговарајућа околност могла подвести под дефиницију државне помоћи, неопходно је да се кумулативно испуне сви услови који су предвиђени чланом 3. став 1. Закона о контроли државне помоћи.

У том смислу, наведена мера се може приписати држави имајући у виду да су за спровођење Програма обезбеђена средства у буџету Републике Србије за 2020. годину у оквиру Раздела 32 - Министарство трговине, туризма и телекомуникација, у износу од 1.980.000.000,00.

Имајући у виду да се средстава додељују бесповратно кориснику у висини од 30.367,00 динара по сваком запосленом, такав корисник остварује економску предност у односу на своје конкуренте који се не налазе Списку привредних субјеката.

Мера предвиђена Програмом је селективна имајући у виду да је резервисана искључиво за привредне субјекте који су одређени Предлогом програма односно припадају одговарајућим секторима, сходно чему је евидентно да не представља општи приступ односно тзв. хоризонталну меру. На овакав начин се ојачава компететивни положај корисника што може утицати на нарушавање конкуренције.

У погледу утицаја на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније, имајући у виду да су корисници активни у сектору у оквиру којег размена или потенцијал размене добара и услуга са државама чланицама постоји, може се сматрати да је последњи критеријум из члана 3. став 1. Закона испуњен.

Сходно претходном, Комисија је утврдила да субвенција за подршку раду угоститељске делатности односно услуга смештаја Републике Србије, под условима и на начин прописаним Предлогом програма, представља шему државне помоћи, у смислу члана 3. став 2. Закона о контроли државне помоћи.

Оцена усклађености

Комисија је оцењивала усклађеност услова и критеријума предвиђених Програмом у односу на правила прописана Уредбом о условима и критеријумима усклађености државне помоћи ради отклањања озбиљног поремећаја у привреди проузрокованог епидемијом заразне болести Covid-19 („Службени гласник РС“, бр. 54/20 и 126/20) (у даљем тексту: Уредба).

Као претходни услов, чланом 2. став 3. Уредбе је прописано да се државна помоћ за ликвидност учесника на тржишту може доделити учесницима на тржишту који нису били у тешкоћама у смислу члана 2. став 1. тачка 5) Уредбе о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС“, бр. 13/10, 100/11, 91/12, 37/13, 97/13 и 119/14) на дан 31. децембра 2019. године. Чланом 2. став 3. Уредбе прописано је да се државна помоћ за ликвидност учесника на тржишту може доделити микро, малим и средњим предузећима која су била у тешкоћама на дан 31. децембра 2019. године, ако нису примили државну помоћ за санацију и реструктурирање односно нису у стечајном поступку. С обзиром да је Програмом предвиђено да су велики привредни субјекти који су у стечају или у поступку ликвидације, односно привредни субјекти који су се налазили у тешкоћама пре 31. децембра 2019. године, дужни да изврше повраћај одобрених бесповратних средстава, Комисија је утврдила да је испуњен услов из члана 2. Уредбе.

Имајући у виду да је Предлогом програма предвиђено да ће се средства додељивати у облику субвенције и то у износу од 30.367,00 динара по сваком запосленом за кога је привредни субјекат исплатио зараду за месец октобар 2020. године, наведена мера ће се сагледавати са становишта примене услова одређених за доделу државне помоћи за ликвидност учесника на тржишту у облику субвенције за плате из члана 6. Уредбе.

Наиме, чланом 6. став 2. Уредбе прописано је да се државна помоћ за ликвидност учесника на тржишту у облику субвенције може доделити искључиво у облику шеме као и да је циљ помоћи очување радног места током епидемије заразне болести COVID19. ако се Такође, неопходно је да је програм намењен за учеснике на тржишту који припадају одређеним секторима, регионима или учесницима на тржишту одређене величине који су посебно погођени епидемијом заразне болести COVID-19 при чему се плате субвенционису највише 12 месеци од подношења захтева за државну помоћ и то за запослене који би били отпуштени због прекида или смањења пословних активности узрокованих епидемијом заразне болести COVID-19. Допунски услов у односу на претходно састоји се у износу зараде која се субвенционисе, сходно чему је потребно да запослени чија се плата субвенционисе буде у радном односу током целог раздобља субвенционисања, као и да месечна субвенција за плате не прелази 80% месечне бруто плате запослених чија је плата субвенционисана (укључујући порезе и доприносе послодавца за обавезно социјално осигурање). За разлику од претходног, ставом 2. истог члана Уредбе је прописано да давалац може посебно у корист нижих категорија плата, обрачунати интензитет помоћи и другачијом методом, под условом да је задржана пропорционалност помоћи (нпр. обрачун на основу националне просечне плате или минималне плате).

С обзиром да се помоћ на основу Програма додељује у форми шеме државне помоћи, те да је циљ очување запослености у сектору угоститељске и туристичке привреде, уз прописану обавезу забране отпуштања као предуслова за доделу помоћу, Комисија је утврдила да су испуњени услови из члана 6. став 2. тачака 1) и 2) Уредбе

Такође, имајући у виду да је Програмом прописано да се средства додељују бесповратно кориснику у висини од 30.367,00 динара по сваком запосленом за један месец, што је износ минималне зараде у Републици Србији, утврђено је да се Давалац определио за алтернативни начин обрачуна у корист нижих категорија плата сходно чему је Комисија ценила да је испуњен услов из члана 6. став 2. тачка 3) и става 3. Уредбе.

У погледу кумулације, истичемо да је чланом 9. став 1. Уредбе је прописано да се државна помоћ за ликвидност учесника на тржишту кумулира међусобно, без обзира на инструмент доделе државне помоћи. Такође, ставом 3. истог члана прописано је да се државна помоћ за ликвидност учесника на тржишту може кумулирати са другим врстама државне помоћи из Уредбе о правилима за доделу државне помоћи, уколико су истоветни оправдани трошкови. Имајући у виду наведено, Програмом је предвиђено да је министарство надлежно за послове туризма дужно да води евиденцију о додељеној државној помоћи по основу програма и да извештај о додељеној државној помоћи достави Комисији за контролу државне помоћи, чиме су испуњени услови из чл. 9 и 10. Уредбе.

Узимајући у обзир претходно, државна помоћ која се додељује на основу Програма се сматра усклађеном.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Владимир Антонијевић

Доставити: Министарству трговине, туризма и телекомуникација

